

Zkoušky v Systému certifikace a vzdělávání účetních v ČR („systém certifikace“) se konaly v řádně vyhlášeném termínu 10. – 16. prosince 2016 v prostorách ICÚ, a.s. (Praha 1, Hybernská 24). Zkoušek se zúčastnilo celkem 173 adeptů systému certifikace, z nichž 106 absolvovalo zkoušku/y úspěšně. Celková úspěšnost dosáhla v prosincovém termínu 61,27 % (k úspěšnému zvládnutí zkoušky bylo ve všech disciplínách zapotřebí získat minimálně 50 bodů z maximální bodové dotace 100 bodů v časovém limitu tří hodin). Následující tabulka uvádí průměrnou úspěšnost (v %), které bylo dosaženo u zkoušek konaných v období prosinec 2011 – prosinec 2016 (na webových stránkách ICÚ je v rubrice certifikace – zkoušky k dispozici přehled úspěšnosti certifikačních zkoušek až do prosince 2008).

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
61,27	59,89	59,53	69,06	64,48	71,67	68,25	58,58	68,80	73,35	70,62

Dne 20. 1. 2017 byly výsledky zkoušek schváleny Komitétem pro certifikaci a vzdělávání SÚ, a následně byly dne 23. 1. 2017 zveřejněny, a to písemnou formou (výpis z evidence zkoušek) a dále na webových stránkách ICÚ, a.s. www.icu-praha.cz v přehledu zkoušek na příslušných registračních kartách. Hodnocení zkoušek, příp. jejich jednotlivých částí, vč. postřehů, upozornění na nejčastější chyby a doporučení zkušební komisařů, které by měly pomoci adeptům při jejich další přípravě, jsou uvedeny níže v jednotlivých komentářích.

ZKOUŠKA Č. 1 – ÚČETNICTVÍ PRINCIPY A TECHNIKY

Zkoušku absolvovalo 32 adeptů certifikace, 14 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
43,75	47,37	79,31	58,62	32,43	63,64	52,00	50,00	68,00	80,95	54,05

Maximálně bylo dosaženo 67 bodů, minimálně bylo přiděleno 16 bodů. Z úspěšných posluchačů překročili šedesátibodovou hranici 3 posluchači, zbývajících 11 dosáhlo na bodové hodnocení v hranici 50 – 59 bodů. Z posluchačů, kteří u zkoušky neuspěli, bylo 14 posluchačů hodnoceno méně než 40ti body, z toho většina (9) dosáhla více než 30ti bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno do třech částí – testové otázky, otázky s volnou odpovědí a příklady.

V rámci *testových otázek* (výběr správné odpovědi z několika nabízených variant) mohli posluchači získat maximálně 20 bodů za dvacet otázek, přičemž výsledné průměrné hodnocení této části zkoušky bylo 12,5 bodu (rozpětí přiděleného bodového hodnocení v této části zkoušky 5 – 18 bodů; úspěšnost této části zkoušky 62,5 %).

V části *otázek s volnou odpovědí* mohli posluchači získat maximálně 10 bodů za čtyři otázky. Průměrné hodnocení v této části zkoušky dosáhlo 3,14 bodu (bodové rozpětí 0 – 9 bodů), a tedy 31% úspěšnosti. Více jak polovina adeptů získala v této části méně než 5 bodů. Chyby se vyskytovaly zejm. v otázce č. 1 (výčet položek, které nelze oceňovat reálnou hodnotou) a v otázce č. 2, která se zabývala rozdílem v účetní závěrce malé účetní jednotky, která má (resp. nemá) povinný audit účetní závěrky, nicméně problémy se objevovaly i u ostatních otázek (definování položek, které nemohou být součástí ocenění DNHM a kategorie úprav VH při stanovení peněžního toku z provozní činnosti nepřímou metodou, kdy jednou z odpovědí bylo „finanční, provozní, investiční“).

Stěžejní část zkoušky byla tvořena čtyřmi příklady. Maximálně bylo možné přidělit 70 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 28,2 bodu, tedy pouze 40% úspěšnost v této části zkoušky (min. hodnocení v této části zkoušky bylo 8 bodů, maximální pak 47 bodů). Výsledky této části zkoušky byly oproti předcházejícím zadáním hluboce podprůměrné. To bylo dáno zejména nízkým bodovým ziskem u příkladu číslo 1 (průměr 4,6 bodu z 20) a u příkladu číslo 2 (průměr 2,2 bodu z 15). Celkem 8 posluchačů, tedy plných 25 %, vynechalo alespoň jeden příklad, 4 posluchači vynechali 2 příklady.

Příklad č. 1 byl zaměřen na problematiku zásob – rozestavěného developerského projektu. Posluchači měli sestavit část rozvahy v oblasti zásob a vyčíslit dopad uvedených transakcí na výsledek hospodaření. Úspěšnost řešení tohoto příkladu byla pouhých 23 %. Velkou část řešení tvořil výpočet hodnoty nedokončené výroby a změna stavu nedokončené výroby ve výkazu zisku a ztráty. S těmito výpočty se úspěšně nevyrovnal žádný adept. Většina řešení se oceněním nedokončené výroby vůbec nezabývala, někteří namísto zásob uvažovali o dlouhodobém nehmotném majetku. Nezbyvá než opakovat, že uchazeči jsou „zběhlí“ v účtování, nikoli ve vykazování a vyhodnocování.

Příklad č. 2 byl zaměřen na přehled o peněžních tocích. Cílem bylo popsat úpravy v příloženém přehledu o peněžních tocích na základě zjištění v průběhu auditu účetní závěrky. Úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla na pouhých 15 %. Adepti jakoby si neuvědomovali, že i v přehledu o peněžních tocích se aplikují zásady podvojného účetnictví a ve většině případů navrhovali pro danou transakci upravit pouze jednu položku (řádek).

Někteří uváděli pouze hodnotu bez dalšího vysvětlení, kde se projeví. V několika případech byl přehled přepracován, aniž by toto bylo požadováno. Problematika cash flow je jednou z oblastí, která, byť je již dlouhodobě testována, činí stále obtíže. I nadále bude předmětem testování znalostí, resp. jejich praktické aplikace, a to i se zřetelem na skutečnost, že pro účetní období začínající po 1. 1. 2016 je přehled o peněžních tocích povinnou součástí účetní závěrky pro střední a velké účetní jednotky.

Třetí příklad byl zaměřen sestavení výkazu zisku a ztráty v nové struktuře. Zadaný byl výkaz zisku a ztráty ve struktuře před novelizací zákona o účetnictví. Bianco formulář byl adeptům k dispozici. Provozní část výkazu zisku a ztráty nečinila posluchačům větší obtíže, chyby se objevovaly ve finanční části výkazu zisku a ztráty, jejíž struktura se po 1. 1. 2016 významně změnila (rozšířila). Průměrný bodový zisk byl 11,6 bodu z dvaceti možných (v rozmezí 5 až 20 bodů). Úspěšnost u tohoto příkladu dosáhla 58 %.

Předmětem čtvrtého příkladu bylo zaučtování účetních případů, které se vztahovaly k zadaným událostem (zadání bylo formou „příběhu“ podnikání v oblasti zpracování fotografií). Příklad tohoto typu obvykle patří k úspěšným částem zkoušky, průměrný bodový zisk byl 9,75 bodu z 15 možných a procentní úspěšnost tohoto příkladu byla 65 %.

Zkouška bude i nadále zaměřena stejným směrem – bude obsahovat přehled o peněžních tocích a zobrazení transakcí ve výkazech bude převládat nad základními účetními souvztažnostmi. V přípravě však neopomíjejte ani studium předmětné legislativy, zejm. v otázkách bylo zřejmé, že aktuální právní úprava činila problém, byť jsou zaměřeny na základní znalosti/přehled v oblasti účetnictví. Co se týká samotného zpracování řešení zkoušky – pokud jde o části zkoušky, kde jsou předmětem výpočty, uvádějte všechny své „mezivýpočty“, které je ale důležité také řádně označit, aby je bylo možné správně identifikovat. Pro vypracování zkoušky nepoužívejte obyčejnou tužku, která není povolena – následným přepisováním údajů perem nebo propisovací tužkou se pouze připravujete o čas.

ZKOUŠKA Č. 2 – PRÁVO

Zkoušku absolvovalo 27 adeptů certifikace, 15 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
55,56	77,14	58,82	68,57	60,71	86,36	65,38	52,63	70,00	72,50	54,55

Maximální počet dosažených bodů 77 (sedmdesátibodovou hranici překročili celkem tři adepti), minimálně bylo uděleno 32 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo 8 testových otázek, kde volili adepti zkoušky správnou odpověď z několika nabízených variant a) až b) nebo a) až d), 1 otázka se správnou odpovědí danou na výběr vždy ze dvou předložených variant a 22 otázek s volnou, případně doplňovací odpovědí. Skladba jednotlivých otázek byla následující:

Základní principy EU:	1 otázka
Trestní právo:	1 otázka
Občanské právo procesní:	1 otázka
Úpadkové právo:	1 otázka
Finanční právo – správa daní a poplatků:	1 otázka
Správní právo:	1 otázka
Pracovní právo:	7 otázek
Občanské právo hmotné:	8 otázek
Obchodní právo / právo obchodních korporací:	6 otázek
Směnky a šeky:	2 otázky
Právo cenných papírů:	2 otázky

Otázky směřovaly k ověření základních znalostí uchazečů ze všech hlavních oborů práva soukromého a dále k ověření schopností uchazečů jejich znalosti v těchto oborech prakticky aplikovat. Z oborů práva veřejného byl testován obor práva trestního, správního a práva finančního, z něj pak daňové řízení podle daňového řádu v platném a účinném znění. Dále byla zařazena otázka k ověření základních znalostí úpadkového práva.

Ve zvýšené míře nebyli uchazeči schopni na některé otázky vůbec odpovědět, a tedy, ani získat alespoň částečné bodové hodnocení. Toto se týkalo například otázky č. 19 týkající se zrušení občanskoprávní smlouvy odstoupením a otázky č. 21 týkající se formy dohody o narovnání. V případě otázky č. 1 nebyla většina uchazečů schopna odpovědět na podotázku č. 1.1 týkající se rozšíření Evropského hospodářského prostoru o území bývalé Německé demokratické republiky. V případě otázky č. 2 (testová forma) týkající se pojmu „úřední osoba“ označila řada uchazečů nesprávnou variantu b). V obou případech se jedná o otázky, jejichž správné zodpovězení lze požadovat i v rámci obecného přehledu. V případě otázky č. 6 týkající se zákonných zajišťovacích prostředků správce daně byla většina uchazečů schopna odpovědět alespoň částečně správně. Z celkového pohledu prokázali uchazeči nadprůměrné znalosti v oblasti pracovního práva. V případě otázky č. 7 (příplatek ke mzdě podle zákoníku práce) podávali uchazeči většinou úplně nebo zcela správnou odpověď. Jako problematická se naopak projevila podotázka č. 12.3 týkající se odstupného zaměstnanci, a dále otázka, která cílila na odpovědnost za škodu v pracovním poměru. V oblasti občanského práva nebyla většina uchazečů schopna správně odpovědět na otázky týkající se zdánlivého a relativně neúčinného právního jednání, což jsou základní pojmy nově upravené občanským zákoníkem, přičemž šlo pouze o doplnění „pojmu“, který byl v zadání popsán, ani na otázku týkající se délky promlčecích lhůt dle nového občanského zákoníku. Řada uchazečů byla naopak schopna správně nebo zcela správně odpovědět na otázku týkající se přechodu vlastnického práva při uzavření kupní smlouvy a otázku týkající se nabytí svéprávnosti. V oblasti práva obchodních korporací si řada uchazečů neuvědomila, jaký význam ve vztahu k odpovědnosti za závazky vůči třetím osobám má uvedení jméno komanditisty v obchodní firmě komanditní společnosti. Většina uchazečů pak byla schopna správně odpovědět na otázku týkající se možných způsobů nabývání družstevního podílu i na otázku týkající se převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným. Problém naopak činil řadě uchazečů pojem „kvalifikovaný akcionář“. V případě práva cenných papírů byla většina uchazečů schopna správně vysvětlit pojem, resp. podstatu cenného papíru, naopak většina nesprávně nebo vůbec nebyla schopna odpovědět na otázku směřující k určení správného druhu cenného papíru („náložný list“). V případě práva směnečného a šekového byla úspěšnost uchazečů spíše nadprůměrná.

Z výsledků zkoušky opětovně vyplývá potřeba zaměřit se při přípravě na změny, které přinesla rekodifikace občanského (to je např. zmíněné právní jednání nebo promlčecí lhůty a další).

ZKOUŠKA Č. 3 – KMIT

Zkoušky se zúčastnilo 8 adeptů certifikace, úspěšně zkoušku složilo 5 z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
62,50	33,33	72,73	100,00	83,33	88,89	60,00	80,00	35,71	100,00	69,23

Minimální počet dosažených bodů činil 9, maximum přiděleného hodnocení činilo 82 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo 5 testových otázek (volba správné odpovědi z několika nabízených variant), 2 otázky s volnou odpovědí a 6 příkladů.

Testové otázky uchazečům potíže nečinily, výsledky byly opět nad průměrem; maximálně bylo možné v této části zkoušky dosáhnout 10 bodů, přičemž průměrně bylo dosaženo 8,25 bodu (hodnocení bylo přiděleno v rozpětí 4 – 10 bodů). Maximum bodového hodnocení získala v této části zkoušky polovina řešitelů. V žádné otázce nechybovala polovina a více uchazečů, nejčastější počet chyb byl zaznamenán u otázky č. 2 (oblast národního hospodářství).

V části *otázek s volnou odpovědí* bylo možné přidělit maximálně 10 bodů, průměrně bylo dosaženo 6,63 bodu (rozpětí přiděleného hodnocení 3 – 10 bodů) – výsledek v této části zkoušky zaznamenal proti předchozím zkouškovým termínům zlepšení (maximum bylo přiděleno v jednom případě, další jeden řešitel ztratil na maximum pouze jeden bod). Jednoznačně komplikovanější se zdála otázka první z oblasti informačních systémů.

V poslední části zkoušky, kterou tvořilo *šest příkladů*, mohli uchazeči získat až 80 bodů. Průměrně bylo dosaženo 38,13 bodu (výsledky byly v jednotlivých případech přiděleny od 0 do 62 bodů – bodové rozpětí přidělované v příkladové části bylo tedy poměrně široké). Největší potíže činil příklad první (klasické normální rozdělení), kdy ve všech případech bylo řešení hodnoceno nulovým počtem bodů. Výrazně rozdílné výsledky byly zaznamenány u příkladů č. 2, kdy problém činila zejm. rovnice o dvou neznámých, a č. 4 (určení tempa růstu zadaného národního hospodářství), kdy polovina řešitelů dosáhla na maximum možných bodů a naopak druhá polovina řešení nezvládla vůbec.

ZKOUŠKA Č. 4 – MANAŽERSKÁ EKONOMIKA

Zkoušky se zúčastnili 3 adepti certifikace, úspěšně zkoušku absolvovali dva. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
66,67	63,64	0,00	100,00	100,00	77,78	85,71	61,54	66,67	88,89	80,00

Celkem bylo minimálně přiděleno 27 bodů, maximum, kterého dosáhl nejlepší řešitel – 67 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno na tři části – 20 testových otázek, kde bylo úkolem zvolit správnou odpověď z nabízených variant (maximální bodová dotace 20 bodů); 10 otázek s volnou odpovědí (maximální bodová dotace 20 bodů; maximální bodová dotace jedné otázky 2 body); 10 příkladů (maximální dotace 60 bodů).

Testové otázky byly zvládnuty dobře; bodové rozpětí přiděleného hodnocení se v této části zkoušky pohybovalo od 12 do 17 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 14 bodů (70% úspěšnost). Všichni chybovali v otázce č. 1 (znázornění křivky nabídky v případě monopolu), v několika otázkách chybovali dva uchazeči (příčina růstu krátkodobé agregátní nabídky, určení typu vládní politiky, strategický marketing, určení správného pojetí nákladů, určení typu kalkulace). V ostatních otázkách se chyby vyskytovaly ojediněle, nebo vůbec.

Druhá část zkoušky – *otázky s volnou odpovědí* – byla zvládnuta také poměrně dobře (bodové rozpětí přiděleného bodového hodnocení 6 – 19 bodů; průměrně bylo dosaženo 13,33 bodu; 67% úspěšnost v této části zkoušky byla ovlivněna zejm. malým počtem bodů u neúspěšného řešitele). Nejméně úspěšnou se jevila otázka, kde bylo úkolem vysvětlit souvislost mezi celkovými výdaji spotřebitele, výdaji na konkrétní statek a cenovou elasticitou poptávky.

V závěrečné části, ve které byly zařazeny *příklady*, dosáhli uchazeči průměrného výsledku 26 bodů (rozpětí dosažených bodů 8 – 39) – úspěšnost této části zkoušky pouze 43,33 % (výrazné zhoršení výsledků v této části zkoušky oproti jiným termínům). Problémy činil příklad č. 1 (obratový cyklus peněz), příklad č. 5, který cílil na elasticitu poptávky – problémy činilo grafické znázornění, slovní vyjádření koeficientů cenové elasticity poptávky v jednotlivých intervalech, ale i interpretace zadané situace. Velice překvapivě se „nepovedlo“ řešení příkladu č. 3, kde bylo úkolem vypočítat ČSH, dobu návratnosti a jednotlivé výsledky vyhodnotit a interpretovat, a příkladu č. 8, který cílil na informační zdroje pro rozbor výkonnosti firmy – členění z hlediska původu, tedy interní a externí zdroje.

ZKOUŠKA Č. 5 – DANĚ

Zkoušku absolvovalo 21 adeptů certifikace, přičemž 18 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
85,71	89,47	69,57	77,27	80,85	50,00	84,21	42,11	81,82	89,19	62,79

U zkoušky bylo dosaženo maxima 89 bodů, nejnižší výsledné hodnocení činilo 32 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozvrženo do tří částí – testové otázky, dílčí příklady/otázky s volnou odpovědí, strukturované příklady.

V části *testových otázek* bylo zařazeno deset otázek, u kterých měli uchazeči označit správnou odpověď z nabízených tvrzení. Z maximálního počtu 10 bodů bylo průměrně dosaženo 8 bodů (rozpětí 5 – 10 bodů). Testové otázky byly zacíleny průřezově na témata sylabu, vč. témat, u kterých je vyžadována přehledová znalost. Úspěšnost v této části zkoušky dosáhla 80 %. Častěji adepti chybovali v otázkách č. 6 (DZP FO stanovená paušální částkou), č. 4 (v jaké lhůtě vydá správce daně výzvu k odstranění pochybností v souvislosti s daňovým odpočtem), č. 7 (pokuta za opožděné tvrzení daně) a č. 10 (forma podání daňového přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí osobou, která nemá zpřístupněnu datovou schránku). Nikdo naopak nechyboval v otázce č. 2 (kdo je osobou bez zdanitelných příjmů, která je povinna si platit sama veřejné zdravotní pojištění v zákonem stanovené výši) a č. 9 (kdo může stanovit pro účely daně z nemovitých věcí pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient ve výši 2, 3, 4 nebo 5).

Ve druhé části zkoušky, kterou tvořilo *7 dílčích příkladů/otázek s volnou odpovědí*, dosáhlo průměrné hodnocení 15,9 bodu z 25 možných (rozpětí 8 – 22 bodů). Úspěšnost této části zkoušky dosáhla 64 %. Zadání dílčích otázek a příkladů vycházelo z oblastí daní z příjmů, majetkových daní, silniční daně a daně z přidané hodnoty. Nejméně úspěšné bylo řešení příkladu č. 1 (paušální výdaje na dopravu), kde celkem deset uchazečů nezískalo žádný bod (oproti tomu zbývající uchazeči získali až na jednoho plný počet bodů, které bylo možné za tento úkol přidělit), příkladu č. 3 (stanovení daně ze staveb) a příkladu č. 4, kde bylo předmětem určit příjmy ze zadaných plnění, které vstoupí do hodnoty obratu pro účely zákona o DPH.

Poslední část zkoušky byla tvořena *čtyřmi strukturovanými příklady* a cílila na stěžejní oblasti – DZP FO, DZP PO a DPH, dále byl zařazen příklad na výpočet odpisů. Průměrné hodnocení této části zkoušky bylo 41,33 bodu (maximum 65 bodů), bodové rozpětí přiděleného hodnocení 18 – 60 bodů. Úspěšnost této části zkoušky dosáhla téměř 64 %.

Strukturovaný příklad 1 byl zaměřen na daň z příjmů fyzických osob. Příklad řešili všichni účastníci zkoušky. Průměrné bodové hodnocení tohoto příkladu dosáhlo 12,95 bodu, přičemž polovinu a více dostupných bodů získalo 16 uchazečů (maximum, které bylo možné získat: 20 bodů; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 3 – 19 bodů; úspěšnost řešení tohoto příkladu 65 %). Větší či menší problémy se objevily zejm. v určení dílčích základů daně, v položce slevy na dani a daňové zvýhodnění (výdaje procentem) a ve stanovení výše zálohy a termínů splatnosti záloh (poměrně často byl tento úkol zcela vynechán).

Strukturovaný příklad 2 cílil na daň z příjmů právnických osob. Příklad řešili až na jednu výjimku všichni uchazeči – průměrné hodnocení, kterého bylo dosaženo u tohoto příkladu, bylo 12,62 bodu (maximálně bylo možné dosáhnout 20 bodů; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 0 – 19 bodů; úspěšnost řešení tohoto příkladu 63 %; všichni řešitelé dosáhli alespoň na polovinu přidělených bodů). Chyby se vyskytovaly zejména v určení položek zvyšujících/snižujících výsledek hospodaření pro účely tvorby základu daně, ve výši zaplacených záloh a dále pak v termínech záloh pro další období.

Strukturovaný příklad 3 byl zaměřen na oblast daně z přidané hodnoty. Příklad měl maximální bodovou dotaci 20 bodů, průměrné hodnocení tohoto příkladu dosáhlo počtu 13,05 bodu (rozpětí udělených bodů 0 – 18), úspěšnost řešení dosáhla 65 %. I tento příklad byl v jednom případě ponechán zcela bez řešení. Na polovinu a více dostupných bodů dosáhlo osmnáct uchazečů. Chybovalo se zejm. v určení položek, které nejsou předmětem daně či jsou plněním osvobozeným od daně, v „krácení“, ale také chyby z nepozorného čtení zadání – např. záměna zdanitelného plnění s nárokem na odpočet.

Poslední oblastí, která byla zařazena do této části zkoušky, byly *daňové odpisy (příklad 4)*. Úplným a správným řešením tohoto příkladu bylo možné získat 5 bodů, průměrným hodnocením byly 2,95 bodu (rozpětí udělených bodů 0 – 5, na maximum dosáhlo pět uchazečů), úspěšnost řešení tohoto příkladu 59 %, přičemž více jak polovinu dostupných bodů obdrželo čtrnáct uchazečů. Chyby se častěji vyskytly u výpočtu odpisů u osobního automobilu a nákladního automobilu, odpis licence zvládli uchazeči bez větších obtíží.

Na základě výsledků v tomto zkouškovém termínu lze doporučit dalším uchazečům, aby se snažili vyřešit všechny části zkoušky. Vynechání celého příkladu, který je dotován dvaceti body, je velkým předpokladem k nezdaru u zkoušky. To samé platí i u dílčích příkladů – nevynechávejte tedy v rámci své přípravy např. silniční daň, daň z nemovitých věcí, správu daní apod. Důležitá je samozřejmě práce s daňovými zákony, které Vám mohou u zkoušky pomoci.

Výsledky prosincové zkoušky lze hodnotit jako výborné, a to nejen z hlediska úspěšnosti zkoušky jako takové, ale i z pohledu dílčích výsledků. Z celkového počtu 21 zúčastněných, bylo 15 adeptů hodnoceno více jak 60ti body, z toho devět dosáhlo na hodnocení 71 a více bodů.

ZKOUŠKA Č. 6 – FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ A VÝKAZNICTVÍ

Zkoušku absolvovalo 31 adeptů certifikace, 17 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
54,84	27,27	20,00	46,51	40,00	67,57	34,09	39,34	44,83	51,92	62,34

Minimum dosažených bodů bylo 17, maximálně bylo přiděleno 85 bodů. Sedm posluchačů dosáhlo na bodové hodnocení 60 a více bodů, na druhou stranu 11 posluchačům bylo přiděleno 40 a méně bodů. Vzhledem k tomu, že s výjimkou jednoho případu, řešili všichni uchazeči všechny části zkoušky, lze konstatovat, že časová dotace byla dostatečná.

Zkouška byla rozdělena do tří částí – testové otázky (maximum 10 bodů za deset otázek), strukturované příklady (maximum 40 bodů za tři příklady) a souvislé příklady (maximum 50 bodů za dva příklady).

V rámci *testových otázek*, kde měli uchazeči vybrat správnou odpověď z nabízených tvrzení, bylo dosaženo úspěšnosti 72 % (průměrné bylo dosaženo 7,2 bodu, rozpětí přiděleného bodového hodnocení se pohybovalo od 3 do 10 bodů). V testových otázkách činily největší obtíže otázky týkající se nové úpravy účetních závěrek, např. kdo může sestavovat výkaz zisku a ztráty ve zkráceném rozsahu. Překvapivě se vyskytly chybné odpovědi i v případě otázky, jak se vykazují významné chyby z minulých účetních období podle českých účetních předpisů a v souladu s IFRS, a největším překvapením byla odpověď, že komponentní přístup při odepisování

majetku nesmí použít účetní jednotky sestavující účetní závěrku podle českých účetních předpisů. Šlo však o dílčí chybovost a v celkovém pohledu lze považovat tuto část zkoušky za poměrně úspěšnou.

Část zahrnující *strukturované příklady* opětovně odhalila u řady posluchačů základní neznalost problematiky vykazování odložené daně a opravu účtování chyby z minulého období; pokud posluchači tento případ řešili, pouze výjimečně se zabývali dopadem do výkazu zisku a ztráty, většinou došli pouze k vykázání v běžném účetním období v jiném výsledku hospodaření. Další problém souvisel s vykazováním vyplacených dividend mezi mateřskou a dceřinou společností v konsolidované účetní závěrce, překvapivě se objevilo i řešení, že tato položka bude vyloučena z peněžních prostředků a ze zisku. Nejlepší úspěšnost měl v této části příklad zaměřený na ukazatele finanční analýzy, kde uchazeči získávali ve většině případů plný počet bodů. Průměr dosaženého hodnocení byl v této části zkoušky 21,65 bodu (54% úspěšnost), přičemž bodové hodnocení bylo uděleno v rozmezí 2 – 40 bodů.

První komplexní příklad byl zaměřen na sestavení rozvahy a šlo o nejhůře zvládnutou část zkoušky vůbec. Řada uchazečů ani nevedla položky do správných řádků, i když součástí zadání byl kompletní výkaz. Problém činily položky časového rozlišení, ale i DHM a zásob, a jak již bylo uvedeno u strukturovaných příkladů, vykazování odložené daně. Někteří uchazeči nebyli schopni vyřešit splacení základního kapitálu majetkovým vkladem a jeho správné vykázání v jednotlivých položkách včetně oceňovacího rozdílu k nabytému majetku (vyskytlo se i řešení rozdílu přes jiné položky vlastního kapitálu či přes goodwill). Někteří uchazeči opomíjeli rozdělení pohledávky na krátkodobou a dlouhodobou, opakujícím se problémem jsou i nadále zásoby účtované variantou B. Průměrně bylo uděleno za tento příklad pouze 9 bodů (body byly přidělovány v rozpětí 0 – 16 bodů; úspěšnost 36 %; na polovinu a více bodů, které bylo možné získat řešením tohoto příkladu, dosáhlo pouze osm adeptů).

Úkolem ve *druhém komplexním příkladu* bylo sestavit přehled o peněžních tocích. Jeho řešení bylo překvapivě lepší než u příkladu, který cílil na rozvalu. Avšak i tento příklad měl své problémy – velké obtíže činilo vykázání přijatých a vyplacených úroků, vykázání výdajů a příjmů spojených s investičním tokem, protože bylo potřeba vzít v úvahu i pohledávky a závazky, vykázání nerealizovaných kurzových rozdílů u pohledávek a rozdílů z přecenění krátkodobých cenných papírů, a tím i následně správné vykázání změny stavu těchto položek. V neposlední řadě se chybovalo ve vykázání položky účetní zisk nebo ztráta před zdaněním a zaplacené daně z příjmů. Vykázání zisku před zdaněním opět souviselo s tím, že bylo potřeba vzít v úvahu nejen splatnou daň, ale i odloženou daň, která je dlouhodobě velkým problémem. Tentokrát byl problém i v dani splatné, vzhledem k tomu, že byla vykazována jako rezerva na daň, a to následně souviselo s tím, že mnozí nebyli schopni vyčíslit zaplacenou daň z příjmů. Úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla 44 % (průměrné hodnocení 11 bodů, rozpětí přiděleného bodového hodnocení 0 (bez pokusu o řešení) – 21 bodů; 13 uchazečů dosáhlo alespoň na polovinu dostupných bodů).

K řešení příkladů a zejména výkazů je potřeba říci, že někteří posluchači neměli uvedené žádné výpočty ani poznámky, což v případě, že položka se skládala z několika dílčích položek a její celková výše nebyla uvedena správně, vedlo k tomu, že nemohlo být hodnoceno přidělením alespoň části bodů za jednotlivé dílčí výpočty. Např. v přehledu o peněžních tocích položka změna stavu pohledávek a aktivních položek časového rozlišení nebo položka jiné pohledávky v rozvaze.

Opakovaně lze v rámci přípravy na zkoušku doporučit zaměřit se na zvládnutí problematiky sestavení výkazů. Na závěr lze opětovně doporučit, aby si posluchači dobře přečetli zadaný úkol a zabývali se pouze jeho řešením a odpovědí na něj. V některých případech byly uváděny i informace, které nebyly vyžadovány, a tedy nebyly hodnoceny. To vede ke zbytečné ztrátě času při řešení zkoušky. K „technické“ stránce vypracování zkoušky – přepisování zápisů a řešení obyčejnou tužkou, která není povolena, tužkou propisovací, je ztráta času.

ZKOUŠKA Č. 7 – PROFESNÍ CHOVÁNÍ A KOMUNIKACE

Zkoušku absolvovalo 11 adeptů certifikace, úspěšně složilo zkoušku 8 z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
72,73	73,33	88,00	100,00	89,29	92,31	82,35	90,63	71,15	90,57	86,67

Minimální počet dosažených bodů byl 35, maximální pak 83 bodů.

Zkouškové zadání tvořily dvě části – testové otázky (24 testových otázek s výběrem správné odpovědi z uvedených tvrzení, s maximální bodovou dotací 40 bodů) a 13 otázek s volnou odpovědí, které měly maximální bodovou dotaci 60 bodů.

V případě *testových otázek* dosahovali uchazeči průměrného hodnocení 29,45 bodu, tj. téměř 74% úspěšnost v této části zkoušky (bodové rozpětí udělených bodů 21 – 37).

V části zkoušky zahrnující *otázky s volnou odpovědí* bylo průměrně dosaženo hodnocení 35,36 bodu, úspěšnost této části zkoušky 58,94 % (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 12 – 50 bodů), nicméně alespoň na polovinu možné bodové dotace dosáhla více jak polovina zúčastněných. Problémy měli uchazeči zejm. s otázkou č. 3 (námitky, resp. jak s nimi zacházet), č. 4 (asymetrické konflikty), ale také s otázkami, které cílily na problematiku etiky (jde o dlouhodobě opakující se jev, byť „v čase“ lze odpovědi na otázky z profesní etiky považovat za zlepšující se).

Ve většině případů se adepti o odpověď pokusili, ale ne všechny odpovědi, byť v některých případech i poměrně rozsáhlé, směřovaly k položené otázce. Adepti by si měli vždy přečíst otázku vícekrát tak, aby odpověděli na to, na co jsou tázáni, a dále na vše, na co jsou tázáni (ztráta bodu za neúplnou odpověď je zbytečnou srážkou, resp. nezískáním bodů).

ZKOUŠKA Č. 8 – MANAŽERSKÉ FINANCE

Zkoušku absolvovalo 17 adeptů certifikace, 14 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
82,35	70,00	85,71	88,24	80,00	50,00	77,78	78,57	91,67	82,05	92,31

Průměrné celkové skóre činilo 60 bodů. Minimálně bylo přiděleno 33 bodů, nejlepším výsledkem bylo 91 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno do dvou částí – v první byly zařazeny testové otázky (10 otázek; volba správné odpovědi z nabízených variant), druhou část tvořilo 6 příkladů.

Dotace *testových otázek* činila 20 bodů z maxima 100 bodů za celý test. Uchazeči v průměru získali 15,4 bodu (tzn. 77% úspěšnost) z celkové bodové dotace. Nejmenší úspěšnost vykazovala dvojice otázek:

- Otázka č. 1 vyžadující definici termínu variační koeficient, jenž se používá pro měření míry rizika. Správná odpověď byla zvolena jen v 47 % odpovědí.
- Otázka č. 5 rovněž související s rizikem, a sice jeho minimalizací pomocí portfolia. Konkrétně byl adept tázán, jaký dopad na riziko bude mít zařazení čistě negativně korelované investice do portfolia. Neúspěšné odpovědi činily 41 %.

Na *příklady* připadlo 80 bodů z maxima 100 bodů za celý test. Průměrná úspěšnost řešení činila 62 %. Příklady pokrývaly oblasti zkouškového sylabu, u kterých se vyžaduje od uchazeče komplexní znalost, popřípadě základní znalost. Konkrétně šlo o následující problematiku:

- Příklad č. 1 za 13 bodů prověřoval znalost problematiky financování čistého pracovního kapitálu a patřil k nejjednodušším příkladům s 89% úspěšností řešení. Na základě zadaných údajů měli uchazeči rozčlenit jeho složky na trvale a dočasně vázané v podniku a poté rozhodnout, zda podnik uplatňuje konzervativní, či agresivní strategii financování. Problémy dělalo přiřazení pohledávky z mimořádného prodeje části podniku (závodu) mezi dočasně vázaný majetek. Dále se problematickým ukázalo vytvoření pravidla pro konzervativní strategii, kterou uchazeči zaměňovali s tzv. umírněnou, aniž by své pravidlo zdůvodnili.
- Příklad č. 2 za 15 bodů se soustředil na výpočet budoucí hodnoty. Úspěšnost jeho řešení byla podprůměrná, a to 56%. Problémy činilo zejména použití předlhlutného střadatele, kdy velké množství uchazečů pracovalo s polhlutným a docházeli tak k nižším než správným výsledkům. Velmi čtené byly také zcela zbytečné numerické chyby. Problémy činil i výpočet efektivní sazby úročení.
- Příklad č. 3 s 12 body se zařadil mezi jednodušší s úspěšností řešení 72 %. Od adeptů bylo vyžadováno rozdělení zásob do skupin A, B, C. Příklad rozdělil adepty do dvou kontrastních skupin. První skupinu tvořili téměř sto procentně úspěšní řešitelé, druhá skupina sestávala z těch, kteří vůbec nepochopili princip metody ABC a příklad nebyli schopni vyřešit. Poměrně čtenou chybou rovněž bylo neuvedení doporučení ohledně řízení zásob pro všechny skupiny, jak vyžadovalo zadání.
- Příklad č. 4 za 15 bodů vykazoval nejmenší úspěšnost řešení, pouze 42 %. Problematickým se ukázal ve většině případů výpočet výnosnosti pomocí Gordonova vzorce, kde uchazeči často chybně pracovali se jmenovitou hodnotou místo tržní ceny akcií, případně neznali vzorec vůbec. Naopak výpočet průměrných nákladů neznamenal až takový problém, stejně jako vyhodnocení výhodnosti dvou variant financování.
- Příklad č. 5 za 10 bodů patřil mezi snadné příklady s 85% úspěšností. Příčinou srážky bodů byl zejména poslední úkol, kde se od uchazečů očekávalo vypočtení pololetní splátky namísto roční. Řada z nich nedokázala upravit vzorec umořovatele tak, aby dopočítala pololetní splátku.

- Příklad č. 6 za 15 bodů naopak patřil mezi nejtěžší v zadání a vykázal pouze 43% úspěšnost řešení. Úkolem uchazečů bylo spočítat pro první hospodářský rok provozní a finanční cyklus ze zadaných rozvahových položek a tržeb, resp. nákladů na prodané zboží. V následných úkolech týkajících se druhého hospodářského roku pak adepti měli z hodnot doby obrátek zásob, pohledávek a obchodních závazků odhadnout jejich očekávané konečné stavy a ze zadané požadované likvidity určit potřebu kontokorentního úvěru. Nejčastějším problémem se ukázalo, že uchazeči nerozlišovali mezi oběma hospodářskými roky a mixovali vzájemně jejich údaje. Druhým nejčastějším problémem se ukázala neschopnost uchazečů vypočítat na základě zadané délky doby obrátu očekávaný stav příslušné rozvahové položky.

Z výše uvedených poznámek o výsledcích zkoušky lze odvodit následující obecná doporučení pro potenciální uchazeče o zkoušku:

- Řada adeptů prokazovala znalost typových příkladů, aniž by chápala jejich podstatu. Prozrazuje to celá řada případů z letošního zadání, kdy uchazeč se očividně namemoroval např. Gordonův vzorec, vzorec pro efektivní sazbu, vzorec běžné likvidity, ten správně zapsal, ovšem nedokázal do něj dosadit a vypočítat správný výsledek.
- Častým problémem se ukázaly základní matematické úpravy rovnic, kdy uchazeči nedokázali explicitně vyjádřit neznámou, kterou měli pod zlomkovou čarou apod. Zbytečné ztráty bodů také byly spojeny s chybami při numerickém výpočtu.
- Kromě vlastního výpočtu je vhodné se rovněž zamyslet nad spočtenými výsledky, jejich souvislostmi a pokusit se o kontrolu spočteného výsledku. Vyskytla se řada případů, kdy uchazeč nesprávně uplatnil polhůtný střadatel místo předlhůtného, ovšem v následujícím úkolu s proměnlivou sazbou spočítal budoucí hodnotu správně. Kdyby přitom dosadil do druhého jmenovaného výpočtu pevnou sazbu, lehce by si překontroloval výsledek a na chybu ve výpočtu sám přišel.
- Mimo naznačené pracnější kontroly postačí častokrát k odhalení nesprávnosti i prostý „selský“ rozum. Vyskytl se např. případ, kdy se uchazeč při výpočtu dvouprocentního zúročení přibližně 5 mil. Kč za 4 roky dopočítal výsledku v řádu miliard, aniž by se nad nereálností takového výsledku jakkoliv pozastavil.

ZKOUŠKA Č. 9 – MANAŽERSKÉ ÚČETNICTVÍ

Zkoušku absolvovali 2 adepti certifikace, zkoušku úspěšně složil jeden z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
50,00	66,67	100,00	100,00	50,00	100,00	80,00	42,86	100,00	100,00	50,00

Zkouška obsahovala standardně 5 strukturovaných příkladů, z nichž byly k řešení voleny čtyři příklady (všechny příklady s maximální bodovou dotací 25 bodů).

- Příklad 1 – Zakázková metoda řízení nákladů
- Příklad 2 – Sestavení rozpočtu a analýza odchylek
- Příklad 3 – Odpovědnostní řízení
- Příklad 4 – Zjišťování výsledku hospodaření na bázi plných a variabilních nákladů
- Příklad 5 – Sestavení hlavního podnikového rozpočtu

Bodové hodnocení bylo přiděleno od 37 do 50 bodů.

Z příkladů, které si uchazeči vybrali k řešení (1, 2, 3 a 4), patřily k úspěšnějším příklad 4 (60% úspěšnost, průměrně dosaženo 15 bodů) a příklady 1 a 2 (v obou příkladech dosaženo průměrně 12 bodů, což odpovídá 48% úspěšnosti). V prvním příkladu se jako problematické jeví sestavení kalkulace ve formě retrogradního kalkulačního vzorce a v případě jednoho z testů také doplňující otázky, které zůstaly bez odpovědi. V příkladu č. 2 měli uchazeči největší potíže se zjištěním bodu zvratu. V jednom případě činila problém průměrná marže, ale nečinily problémy v úkolech týkajících se hospodárnosti, které byly na druhou stranu problémem v případě druhého testu. Řešení příkladu 4 se „nepodařilo“ v jednom případě – v celkovém pohledu je možné říci, že největší problém činila změna stavu zásob, v druhém případě bylo řešení téměř stoprocentní. Nejhorší výsledek zaznamenalo řešení příkladu 3 (průměrně pouze 4,5 bodu, tj. úspěšnost 18 %), kdy v jednom případě byly listy s řešením téměř prázdné, v druhém případě se nepodařilo dojít ke správným výsledkům. Doplňující otázka byla zodpovězena v obou případech, byť s drobnými nedostatky.

ZKOUŠKA Č. 10 – IFRS (IFRS specialista)

Zkoušku absolvovalo v rámci systému certifikace 11 adeptů, z nichž 4 složili zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny (jedná se pouze o „skupinu“, která absolvovala zkoušku v rámci systému certifikace).

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
36,36	28,57	41,67	28,57	23,08	58,33	57,89	37,50	46,43	24,00	57,69

V rámci kvalifikace *IFRS specialista* se prosincové zkoušky zúčastnilo 10 uchazečů – úspěšně složilo zkoušku 5 z nich, čemuž odpovídá úspěšnost 50,00 %.

Celkem tedy prosincovou zkoušku absolvovalo úspěšně 9 uchazečů z celkového počtu 21 zúčastněných – tomu odpovídá úspěšnost 42,86 % (celková úspěšnost 6/2016: 36,84 %, 12/2015: 40 %, 6/2015: 23 %, 12/2014: 26 %, 6/2014: 47 %).

Zkouškové zadání bylo tvořeno čtyřmi otázkami, resp. příklady (všechny s maximální bodovou dotací 25 bodů). Nejvyšší počet dosažených bodů byl 75, což je vynikající výsledek, naopak nejméně bylo uděleno 16 bodů).

První otázka byla, stejně jako při každé zkoušce, *zaměřena na prověření znalostí o pravidlech pro podnikové kombinace a přípravu konsolidovaných výkazů*. Úkolem bylo sestavení konsolidovaného výkazu zisku a ztráty a ostatního úplného skupiny skládající se z mateřského podniku, dceřiného podniku a přidruženého podniku. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 17 z 25 bodů, kdy *nejvyšší počet dosažených bodů bylo plných 25 a celkem 16 z 21 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů*. Z relativně vysokého počtu získaných bodů u odpovědi na první otázku, které adepti získali, je zřejmé, že většina adeptů se při přípravě na zkoušku zaměřuje na procvičování příkladů v oblasti konsolidací. Což je samozřejmě vhodné, ale na druhou stranu je z odpovědi na zbývající zkouškové otázky zřejmé, že adepti alokují na první otázku nepoměrně více času, a odpovědi na zbývající zkouškové otázky už nejsou dostatečně obsáhlé. Mezi nejčastější chyby a nedostatky patřily:

- Nesprávné anebo zcela chybějící výpočty znehodnocení společnosti Beta. Většina adeptů správně vypočítala goodwill z pořízení dceřiného podniku, ale již ne většina adeptů dále s tímto aktivem dále pracovala – tedy přiřadila jej k čistým aktivům peněžotvorné jednotky Beta pro výpočet zůstatkové hodnoty jejich čistých aktiv v konsolidované účetní závěrce.

A jen několik odpovědí z těch, které výpočet znehodnocení společnosti Beta obsahovaly, navýšily tento poměrný goodwill (goodwill přiřaditelný mateřskému podniku) na jeho teoretickou plnou hodnotu, ačkoliv na tento nedostatek jsem upozorňovala již v komentářích k minulým zkouškám.

Dobrou zprávou pro většinu adeptů zkoušky je, že body jsou udělovány za postup a dílčí výpočty, což platilo i pro rozvržení celkových 4,5 bodů dostupných za správně vypočítanou částku goodwillu z pořízení podílu ve společnosti Beta v konsolidovaném výkazu o finanční situaci skupiny Alfa k 31. 10. 2016.

- Většina adeptů správně provedla výpočet nerealizovaných zisků ze vzájemných transakcí. Někteří z nich však nepromítli jeho eliminaci proti hodnotě investice v přidruženém podniku, ačkoliv se v tomto jednom případě jednalo o zásoby prodané dceřiným podnikem Beta přidruženému podniku Gama. Obdobně někteří z adeptů neupravili hodnotu nerealizovaného zisku obsaženého v zásobách mateřského podniku Alfa, který je nakoupil od přidruženého podniku Gama. Eliminace měly být správně provedeny pouze v poměrné 40% výši nerealizovaného zisku.
- Souvisejícím nedostatkem bylo i nepromítnutí eliminace nerealizovaného zisku z vnístroskupinových prodejů, kdy prodávajícím byla společnost Beta, jako snížení čistých aktiv společnosti Beta k datu sestavení účetní závěrky.
- Pouze část adeptů správně vypočítala částku snížení hodnoty investice v přidruženém podniku Gama. Částku znehodnocení investice bylo možné určit až poté, co byla vypočítána hodnota investice k 31. 10. 2016 ekvivalenční metodou.
- Jen část adeptů správně promítla přecenění podmíněné části pořizovací ceny investice ve společnosti Beta a navýšení závazku z pořízení podílu ve společnosti Gama o poměrnou část úrokových nákladů jako snížení konsolidovaného nerozděleného zisku.
- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení konsolidovaného výkazu, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.

- Většina adeptů sestavila odpověď na první otázku v podobě tabulky, kdy prováděli jednotlivé úpravy v samostatných sloupečkách. Takto je sice konsolidace prováděna v reálném životě, ale to je dáno zejména nutností dodržet podvojnost všech konsolidačních úprav. U této zkoušky je ale situace odlišná – za dodržení bilanční rovnováhy jako takové nejsou udělovány žádné body. Bodované jsou jednotlivé konsolidační úpravy promítnuté na jednotlivé samostatné řádky výkazů, a pro úspěšné složení zkoušky postačí získání alespoň poloviny z možných bodů. Proto je například opisování hodnot z výkazů přidruženého podniku naprostou ztrátou cenného času.
- Zároveň je také zbytečnou ztrátou času sčítání hodnot na jednotlivých řádcích výkazů, nemluvě o sčítání celkových aktiv, vlastního kapitálu a závazku. Body jsou udělovány za jednotlivé konsolidační postupy a úpravy a ne za prokázání toho, že adept umí správně sčítat na kalkulačce.

V druhé otázce měli adepti připravit upravený výkaz o finanční situaci a výkaz o úplném výsledku z pracovních verzí těchto výkazů, do kterých měli promítnout úpravy vyplývající z dodatečných informací, a následně sestavit i výkaz změn vlastního kapitálu. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 14 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 23 a celkem 17 z 21 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů. Nejčastější chyby a nedostatky:

- Někteří z adeptů nesestavili výkaz o změnách vlastního kapitálu, za který bylo možné získat pětinu dostupných bodů. Přitom část údajů pro tento výkaz byla relativně lehce dostupná ze zadání, jako například zůstatek základního kapitálu, a další relativně jednoduché body bylo možné získat za přenesení částek čistého zisku a ostatního úplného výsledku z výkazu o úplném výsledku.

Je nutné si uvědomit, že pokud je požadováno sestavení samostatného výkazu o vlastním kapitálu, nejsou za položky vlastního kapitálu udělovány body ve výkazu o finanční pozici, jelikož by se jednalo o zdvojené udělování bodů.

- Menší část adeptů správně vyřešila úpravu pořizovací ceny budovy a souvisejícího odpisu o vliv rezervy na odstranění tohoto aktiva a uvedení místa do původního stavu. Tato úprava měla vliv nejen na hodnotu budovy a jejích odpisů, ale i na finanční náklady a zůstatek rezervy k 31. 10. 2016.
- Někteří z adeptů nesprávně promítli tvorbu rezervy na probíhající soudní spor jako náklad roku končícího 31. 10. 2016, ačkoliv bylo v textu otázky jasně indikováno, že rezerva měla být vytvořena již k 31. 10. 2015. Tato úprava měla být řešena jako oprava chyby minulých let, tedy jako snížení počátečního zůstatku nerozděleného zisku a vykázání této skutečnosti na samostatném řádku ve výkazu o změnách vlastního kapitálu.
- Jen malý počet adeptů si správně poradil s promítnutím změny zůstatku odložené daně. Pohyb odložené daně z přechodných rozdílů vzniklých přeceněním aktiv účtovaných přes vlastní kapitál má být promítnut proti dané položce vlastního kapitálu.
- Někteří z adeptů zbytečně ztratili body tím, že nesestavili výkazy, do kterých jako počáteční hodnoty měly být uvedeny částky z pracovní verze výkazů, a namísto toho řešení příkladu začali výpočty a popisováním jednotlivých úprav.
- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo i u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení výkazů, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.

Ve třetí otázce měli uchazeči okomentovat účetní ošetření určitých položek a transakcí, navržené asistentkou finanční ředitelky veřejně obchodované společnosti, z pohledu IFRS, a případně navrhnout jejich opravu. Tato otázka testovala ve čtyřech podotázkách znalosti IFRS v oblasti přeceňování pozemků, budov a zařízení užívaných účetní jednotkou, zveřejňování informací o provozních segmentech, klasifikace leasingů a vyřazovaných skupin držených k prodeji a ukončovaných činnostech. Průměrný počet získaných bodů u této otázky byl 10 z 25, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 16, a 6 z 21 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů.

Nejčastější chyby a nedostatky u třetí otázky:

- Příliš stručné odpovědi, bez uvedení relevantních IFRS pravidel.
- U jednotlivých podotázek byly konkrétně vypsány otázky a nejasnosti, které asistentka finanční ředitelce přednesla. A od adeptů bylo očekáváno, že ve své odpovědi na tyto dotazy a nejasnosti adresně zareagují. Proto bylo zcela zbytečné například u druhé podotázky vypisovat limity pro identifikaci povinně vykazovaných segmentů, anebo u třetí podotázky diskutovat účtování leasingů na straně pronajímatele.

Naopak značná část adeptů u jednotlivých podotázek nezodpověděla všechny otázky a nezareagovala na všechny nejasnosti přednesené asistentkou. Jako ilustraci tohoto nedostatku uvedu třetí podotázku, ze které cítí otázky a nejasnosti vznesené asistentkou:

1. Proč některé z najatých položek vykazujeme jako dlouhodobý hmotný majetek, a jiné ne?
2. Podle čeho se rozhoduje o ne/vykázání těchto aktiv?
3. Jak se toto rozhodnutí pak promítne do účetní závěrky společnosti?

Proto bylo plný počet bodů možné získat pouze, pokud adept:

- Uvedl odkaz na IAS 17 Leasingy;
- Definoval finanční a operativní leasing;
- Uvedl kritéria pro klasifikaci leasingů jako finanční anebo operativní;
- Stručně popsal vykazování finančního a operativního leasingu na straně nájemce.

Čtvrtá otázka byla rozdělena do dvou podotázek věnovaných primárně problematice oceňování nemovitostí reálnou hodnotou. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 6 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 15 a pouze 3 z 21 adeptů u této otázky získal/a alespoň polovinu z 25 bodů. Z klesající tendence počtu dosažených bodů je možné usuzovat na to, že mnozí adepti si na třetí a čtvrtou otázku nevyhradili dostatečný čas v poměru k času, který věnovali prvním dvěma otázkám.

V první podotázce měli uchazeči možnost získat až 10 bodů připravením přehledu pravidel IFRS 13 Oceňování reálnou hodnotou pro oceňování pronajímaných nemovitostí vykazovaných podle modelu reálné hodnoty. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré, mezi hlavní nedostatky patřilo vypisování pravidel nad rámec otázky, příliš stručné odpovědi a neuvedení ilustrativních příkladů. Ve druhé podotázce čtvrté otázky měli adepti aplikovat model přecenění podle IAS 16 Pozemky, budovy a zařízení a model reálné hodnoty podle IAS 40 Investice do nemovitostí na tři nemovitosti. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré.

Na závěr stručné poučení z chyb, které se opakuje z minulých zkoušek:

- Hlídejte si rozvržení času, většinou je potřeba alespoň stručně v hlavních bodech odpovědět na všechny čtyři otázky a související podotázky, abyste si zajistili bezpečné splnění minimálního limitu pro úspěšné složení zkoušky. Naprostá většina neúspěšných uchazečů neodpověděla na všechny podotázky, mnozí vynechali dokonce i celé otázky.
- V případě slovních odpovědí posuďte nutný rozsah odpovědi tak, aby odpovídal bodovému hodnocení otázky, například na otázku dotovanou čtyřmi body nestačí odpovědět jen jednou větou.
- Na druhou stranu, pokud je požadováno sestavení výkazu jako takového, je zbytečnou ztrátou času výpočty jakkoliv komentovat a vysvětlovat.
- Obdobně je zbytečnou ztrátou času opisovat do řešení hlavní body ze situace v zadání otázky.
- Pečlivě si přečtěte zadání otázek 3 a 4, abyste správně určili, na co se máte ve slovní části odpovědi soustředit. Za odpovědi nad rámec daného úkolu nejsou udělovány žádné bonusové body.
- Vhodným způsobem si označujte výsledky dílčích výpočtů, které je pak nutné promítnout na více míst v účetních výkazech nebo jiných záznamech. Například pokud vypočítáte částku ročních odpisů budovy, dostanete plný počet bodů pouze při jejím promítnutí do nákladů ve výsledovce i do zůstatku aktiva ve výkazu o finanční situaci.
- Nespoléhejte se jen na studium teoretických pravidel jednotlivých standardů a interpretací, důležitou součástí vaší přípravy na zkoušku by mělo být i propočítání příkladů aplikujících tato teoretická pravidla na konkrétních scénářích.
- Pokuste se „složit“ některou z minulých zkoušek za podmínek obvyklých při skutečné zkoušce, abyste si udělali představu o rozsahu a náročnosti zkoušky.

ZKOUŠKA Č. 11 – FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Zkoušku absolvovalo 5 adeptů certifikace, všichni s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
100,00	66,67	100,00	57,14	66,67	69,23	83,33	53,33	81,25	60,00	61,54

Maximum dosažených bodů: 69, minimum: 53 bodů.

Zkouškové zadání mělo dvě části – první tvořila případová studie, druhou část tvořily čtyři příklady (volba řešení).

Komplexní případová studie testovala problematiku optimální kapitálové struktury, což je oblast považovaná sylabem předmětu za komplexní znalost. Úspěšnost řešení však byla pouze 42 %. O nepřipravenosti svědčila i ve studii zakomponovaná teoretická otázka na podstatu hlavních teorií vysvětlujících optimální kapitálovou strukturou, na kterou někteří z adeptů nedokázali odpovědět. Dalším kritickým místem se ukázal výpočet nákladů spojených s financováním pomocí obligací, kde pouze jediný uchazeč uspěl a odhadnul správně náklady jako výnosnost obligace jako diskontní sazbu, která vyrovnává budoucí platby spojené s obligací (kupon, splátku dluhopisu) s příjmem z jeho prodeje sníženým o emisní náklady. Stejně tak problémy činil i výpočet vnitřního výnosového procenta, ačkoliv se jedná o problematiku již prvního stupně zkoušek. Konečně poslední slabé místo představoval výpočet mezních průměrných nákladů financování při té které kapitálové struktuře.

Zadání nabízelo čtveřici příkladů, každý po 20 bodech, z nichž si uchazeč volil k řešení tři příklady. Průměrná úspěšnost řešení všech příkladů byla 50%. Pouze první příklad si zvolili všichni uchazeči, ostatní příklady řešila dvojice až čtveřice uchazečů. Vybírat bylo možné z následujících zadání:

- *Příklad č. 1 o portfoliu* vykázal 81% úspěšnost a představoval druhý nejlépe řešený příklad zadání. Od adeptů vyžadoval pochopení problematiky portfolia a výpočet jeho průměrného výnosu a rizika, obojí pro nejjednodušší variantu pouze dvousložkového portfolia. Kromě spíše výjimečného nepochopení principu představoval zbytek chyb spíše drobnější numerické nesrovnalosti a nedopočítané výsledky. Zavádějící, byť nepenalizované, bylo též tvrzení, že z pozitivně korelovaných investičních instrumentů nelze tvořit portfolio, pouze při negativně korelovaných výnosnostech ano. V praxi je zpravidla portfolio manažer vděčný, když najde alespoň nekorelované tituly s jeho stávajícím portfoliem a slabá pozitivní korelace stále může vést ke snížení rizika celého portfolia.
- *Příklad č. 2* s 61% úspěšností patřil ke snazším. Úkolem bylo *vypočítat odpisy*, což činilo minimální obtíže a následně *vypočítat čistou současnou hodnotu*. Problematickým se ukázalo promítnutí inflace do výpočtů, zejména byl-li porušen předpoklad její neutrality. K více problematickým se zařadil také poslední úkol, který v důsledku uplatněných výkonových odpisů vedl k zůstatkové ceně, za kterou podle zadání měl podnik zařízení prodat. V důsledku takového zadání došlo ke zvýšení peněžního toku v posledním roce, což ne všichni řešitelé odhalili.
- *Příklad č. 3* se nečekaně ukázal nejnáročnější, když průměrné hodnocení bylo ve výši 45 % z 20 možných bodů. Kombinoval jednak *výpočet dvou bankrotních modelů*, jednak *odhad tempa růstu*. V případě bankrotních modelů, jejichž vzorce měli uchazeči k dispozici, se ukázal problém v dosazení správných veličin. V polovině případů uchazeči špatně určili např. hodnotu čistého pracovního kapitálu, jeden uchazeč nedokázal správně sečíst bilanční sumu ze zadání. Druhá část úkolů směřující k odhadu tempa růstu při zadržení veškerých zisků ve společnosti stála a padala se znalostí postupu či vzorce.
- *Příklad č. 4* s 83% úspěšností řešení se ukázal nejsnazší. Předmětem ověření byla *aplikace opcí při řízení měnového rizika*. Se zadanými vzorci však oba uchazeči v zásadě správně dosadili a vypočetli odhadovanou hodnotu opční premie. Problematickým tak zůstal hlavně závěrečných úkol, kde měli rozhodnout, zda uplatnit opci a jaké to bude mít důsledky.

Celkový závěr a doporučení k přípravě na zkoušky.

Výše uvedené celkové výsledky svědčí o hraniční přípravě adeptů na zkoušku a pro potenciální zájemce o složení zkoušky lze z průběhu a odevzdaných řešení zkoušek odvodit následující doporučení:

- Hlavní případová studie pouze rozvíjela stěžejní problematiku finančního řízení, která byla – byť parciálně – oslovena již v Manažerských financích na prvním stupni. Celková úspěšnost řešení případové studie na úrovni 42 % z bodové dotace se proto jeví jako zarážející. Lze proto doporučit, aby veškeré oblasti sylabu, které jsou označeny jako vyžadující komplexní znalost, potenciální zájemci o zkoušku skutečně ovládli. Výrazně si tak zvýší svou šanci uspět u zkoušky, kde ověření této problematiky bude vždy tvořit převážnou část zadání.

- Na základě odevzdaných řešení je možné doporučit, aby uchazeči přemýšleli nad svými výsledky a konzistencí svého řešení. Např. případová studie od uchazečů vyžadovala uplatnění tradiční teorie optimální kapitálové struktury, která navíc byla v zadání vydefinována jako teorie, jež spočívá v minimalizaci nákladů na kapitál. Přesto adepti neváhali podniku navrhnout takové skladby kapitálu, které se v kontextu jimi spočtených předchozích výsledků jevily jako nejdražší. Např. nejprve doporučovali financovat se dodatečným úvěrem, ačkoliv v úkolech předtím identifikovali (sice špatně) emisi obligací jako levnější o dva procentní body. Podobně v příkladu o portfoliu se adept dopočítal (v kontextu své volby zahrnout silně pozitivně korelované aktivum do portfolia), že vytvořením jím navrhovaného portfolia se zvýšilo riziko. To jej však nevedlo k zamyšlení nad tím, že si asi zvolil špatnou strukturu portfolia, jelikož určitě není cílem vytvořit takové portfolio, které při nezměněném výnosu bude spojené s vyšším rizikem jeho kolísání.
- Při hodnocení je zohledňován nejen výsledek, ale také postup, který je čitelně a srozumitelně zaznamenán. Není proto v žádném případě na újmu, když uchazeč kromě rovnic a dosazení připojí i své komentáře vysvětlující jím zvolený postup. Zvýší tím své šance, že při kontrole bude jeho výpočet správně interpretován, což není vždy snadné při zápisech ve stylu „ $2 \times 10 = 20 + 4 = 24$ “, kde levá a poslední pravá strana rovnic se ani nerovná, natož, aby bylo ze zápisu zřejmé, o jaké proměnné se jedná.

ZKOUŠKA Č. 12 – PODNIKOVÝ MANAGEMENT

Zkoušku absolvovali 3 adepti certifikace a všichni ji složili úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
100,00	50,00	80,00	75,00	88,89	100,00	85,71	100,00	100,00	78,57	100,00

Maximální počet dosažených bodů 68, minimálně bylo dosaženo 57 bodů.

Zkouškové zadání mělo dvě části. *První část* zahrnovala 20 testových otázek (maximální dotace 20 bodů), kde volili adepti zkoušky správnou odpověď z několika nabízených variant, a 5 otázek s volnou odpovědí (maximální dotace 20 bodů).

U testových otázek se přidělené bodové hodnocení pohybovalo v rozpětí 11 – 15 bodů (průměr 13 bodů; úspěšnost této části zkoušky 66,67 %). Z testových otázek uvádíme ty, ve kterých se chybovalo více než v jednom případě – otázka č. 2 (průvodka výrobní dávky), č. 5 (forfaiting), č. 6 (podpurné činnosti v modelu tvorby přidané hodnoty pro zákazníka), č. 8 (retence rizika), č. 18 (participativní styl vedení pracovníků) a č. 19 (rozhodovací strategie).

V části otázek s volnou odpovědí bylo průměrně dosaženo 12ti bodů (rozpětí přidělených bodů 8 – 16). Uchazeči ztráceli body nejvíce v otázce č. 2 (fáze zpracování projektu), č. 3 (představení modulu působení pěti konkurenčních sil na příkladu zvolené firmy) a č. 5 (inovace vnitřních procesů). Je třeba říci, že šlo o částečné srážky, všichni se pokusili odpovědět na všechny otázky, jen s větším či menším úspěchem.

Ve druhé části byly zařazeny čtyři případové studie (každá s maximální dotací 20 bodů), z nichž si uchazeči vybírali k řešení 3 z nich. Průměrné bodové hodnocení, které bylo uděleno v této části zkoušky, dosáhlo počtu 37 bodů (bodové rozpětí přiděleného hodnocení 35 – 39 bodů (maximum, kterého bylo možné dosáhnout 60 bodů)). Dílčí úspěšnost u jednotlivých případových studií, které si uchazeči vybrali k řešení, byla poměrně vyrovnaná (55 %, 65 % a 68,3 %), nižší úspěšnost (45 %) zaznamenala pouze studie č. 2, kterou volil pouze jeden adept.

Výsledky jednotlivých zkoušek byly tentokrát velice vyrovnané. Z výsledků lze doporučit, aby se uchazeči více zaměřili na studium problematiky inovací a inovačního managementu nejen ve vztahu k produktům, ale i ve vztahu k procesům organizace, aby věnovali svou pozornost okruhům souvisejícím s organizováním, různými přístupy k tvorbě organizační struktury, tvorbou pracovních míst a jejich následné dokumentace (popis pracovního místa).

ZKOUŠKA Č. 13 – AUDITING A VNITŘNÍ KONTROLA

Zkoušku absolvovali 2 adepti certifikace, ani jeden nebyl u zkoušky úspěšný. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012	6/2012	12/2011
0,00	100,00	75,00 %	83,33 %	90,00 %	66,67 %	100,00 %	85,71 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Celkové hodnocení jednotlivých testů se pohybovalo z rozpětí 41 – 46 bodů.

Zkouška byla rozdělena na čtyři části, a nevymykala se běžnému standardu a její rozsah byl srovnatelný se zkouškami z předchozích zkouškových termínů.

První část zkoušky byla zaměřena na právní úpravu a podstatu auditu. Výsledky této části zkoušky dosáhly na průměrných 9 bodů z celkového počtu 17 bodů (úspěšnost v této části zkoušky 53 %). Podle odpovědí na otázky týkající se oblasti auditu lze usuzovat, že posluchači nestudovali dostatečně a možná vůbec doporučenou literaturu. Položené otázky odpovídaly vždy buď dikci uvedené v doporučené literatuře, anebo v zákonu o auditorech. Vzhledem k tomu, že doporučený rozsah studijních materiálů k této části zkoušky není příliš obsáhlý, je s podivem, že se posluchači dostatečně nepřipravili. Problém činily např. otázky, za jakých okolností KA ČR zakáže výkon auditorské činnosti, jaké jsou druhy zaviněných kárných provinění, jak je definován podvod a jaké jsou jeho indikátory a dokonce i otázka jaké jsou druhy zpráv a s nimi spojené druhy výroku auditora k účetní závěrce.

Největším překvapením byla oblast týkající se účetnictví, účetních předpisů a účetních závěrek – *druhá část, zaměřená na účetní závěrku*, kde bylo průměrně dosaženo 15 bodů z celkového počtu 34 bodů (44% úspěšnost v této části zkoušky). Uchazečům v této úrovni certifikace by měla tato oblast činit nejmenší problémy, bohužel řešení tomu nenasvědčovalo. V této části byly tentokrát zařazeny čtyři dílčí příklady. Předmětem prvního příkladu bylo vyjádření názoru na zadané položky účetní závěrky – cílem mělo být posouzení, zda jsou vykazovány správně či nikoli a v případě nesprávného vykazání uvést správné hodnoty, resp. položky. Velkým problémem bylo posouzení, zda je odložená daň vykazována správně. Odložená daň je bohužel trvalým problémem a ověření toho, zda je vykazována dobře opět prokázala neznalost této problematiky. Zarážející však bylo posouzení daně splatné, kde mimo jiné byla i odpověď týkající se toho, že by neměla být vykazována jako rezerva na daň. V neposlední řadě se vyskytly problémy při posouzení správnosti vykazování opravy minulých let přes jiný výsledek hospodaření. Tato problematika je v českém účetnictví řešena jako úprava přes položky vlastního kapitálu a posluchači by měli vědět, jak se k tomuto problému v účetní závěrce postavit. Předmětem druhého příkladu bylo obsahové vymezení vybraných položek výkazu zisku a ztráty s doplněním, jaké údaje by k nim měla obsahovat příloha – tento příklad zvládli uchazeči bez obtíží. Třetí příklad cílil na účetní závěrku, její rozsah a její zveřejňování. Uchazeči zcela opominuli podotázku, jaké ÚZ se zveřejňují, jakým podléhají pravidlům, v jednom případě byl zcela „vypuštěn“ plný a zjednodušený rozsah. Problémem byly i otázky, jaké účetní závěrky se podle zákona o účetnictví sestavují a zveřejňují a v jakém rozsahu u obchodních společností. Odpověď, že zveřejňují účetní závěrku auditované společnosti, je v této úrovni opravdu tristní. Velmi kuriózní odpověď souvisela také s přílohou k účetní závěrce, kde na otázku zda sestavují všechny účetní jednotky přílohu ve stejném rozsahu, respektive zda poskytují stejný rozsah informací, byla uvedena odpověď, že malé a mikro účetní jednotky mohou mít přílohu např. jen na jednu stranu. Úkolem v posledním příkladu bylo posouzení vlivu zadaných skutečností na přehled o peněžních tocích – i v tomto příkladu se objevily chyby, nicméně v celkovém pohledu se dá říci, že šlo spíše o úspěšnější část zkoušky.

Ve třetí části zkoušky, která cílila zejm. na auditorské postupy, dosáhli adepti průměrného hodnocení 11 bodů z maxima 29 bodů (38% úspěšnost v této části zkoušky). Oblastí, na kterou lze, kromě již výše uvedeného, upozornit, jsou druhy zpráv auditora a s nimi související výroky – jde o oblast, která opakovaně nebývá zvládnuta uchazeči dobře.

V poslední části zkoušky zaměřené zejm. na interní audit bylo průměrně dosaženo 8 bodů z celkových 20 bodů (40 % úspěšnost v této části zkoušky). Oblast interního auditu příliš nevybočovala z běžného průměru minulých období.